

Bir Öncelikliler Sıralamamız Olmalıdır

Nureddin Yıldız'ın Musab bin Umeyr Davetçi Okulu için yaptığı "Musab Olmak" (12.) dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Musab bin Umeyr'in yolunu izleyen davetçiler olarak hareket ederken bazı ilkeler sıraladık. İlkesiz gidilen yollar bıktırıcı ve terleten yollardır. İlkeyle hareket eden biiznillah daha çabuk yol alır ve daha az terler.

Davetçi, çalışma menüsünde ve hayat pratiği olan evi, işyeri, camisi ve vakfında farz, haram, nafile türü konuları sıradan insanlar gibi algılayamaz. Müslüman bir davetçinin önündeki şeriata ait meseleler ya farz ya haram, ya nafile ya mekruh ya da şüphelidir. Herhangi bir mesele, en basit olarak gözlük kullanmak, ya haram ya mekruh ya nafile veya şüpheli olur. Mubah ise zaten mubahtır.

Davetçinin gözünden bakıldığında, farzlar taviz verilemez şeyler anlamına gelirler. Haramlardan da taviz verilemez. Nafileler ise mümkün olduğunca yapılan şeylerdir. Bu önemli: Nafile herkesin kendi duruma ve bulunduğu ortama göre yapabileceği veya yapamayacağı şeylerden oluşur. Bir davetçi, nafilelere yoğunlaşarak çalışma yapamaz. Bütün ömrünü sözgelimi on nafileyle tüketemez; farzlar ve haramlardır acil konularımız.

Mesela namazlardan sonraki tesbihat, davetçinin konusu değildir; namaza çağırarak davetçinin konusudur. O namaza çağırır insanları, çünkü ahirete namazsız gidenler cehenneme gideceklerdir, insanların namaz kılmaları için davet eder ve sonra da zaten cami imamı tesbihatı öğretecektir. Zira davetçi tesbihatla meşgul olursa namaz kıldırması gereken üç kişiyi namazdan alıkoyacak demektir, zarardır bu.

Farz kendi hayatında da çalışmalarında da hiçbir şekilde taviz veremeyeceği bir alandır. Nafileler ise onun çalışma alanı değildir. Nafilenin önemsizliği manasında değil, herkesin kendi işine bakması manasında bu.

Biz Müslümanlar olarak haramların varlığını istememekten ziyade mekruhların da olmamasını isteriz. Bunu da cami imamları veya diğer eğitimciler halletmelidir. Çünkü mekruhlar düzeyinde konular davetçinin gündeminde olursa o arada alkolden zinaya kadar insanların engellenmesi gereken şeyler ortada kalacaktır. Çünkü mekruhla da uğraşmak bir iştir haramla da. Davetçi en acil çözülmesi gerekenle ilgilenmelidir.

İnsanların dinlerini imanlarını internete sattıkları devirde birkaç genci karşısında bulan davetçi, o gençlerin imanlarını kurtarmak için uğraşmalıdır. Ahiret açısından pek sıkıntılı durumu olmayan, belli yaşa gelmiş birilerini bulursa vakti de uygunsu tırnak kesmekten parfüm kullanmaya kadar anlatabilir. Herkes işine bakacaksa davetçinin işi acildir, bu aciliyeti ihmal etmek bir vebaldir.

Âlimler arasında belli bir kanaate ulaşılamamış, davetçinin zihninde henüz netleşmemiş bazı şüpheli konular var. Bu konularda davetçi hem gündem oluşturmayacak -altından kalkılamayacağı için- hem de kendisi izlendiği yerlerde bu konulardan uzak duracak. Bu şüpheli konular akide mevzularında ya da amelî meselelerde olabilir.

Mesela Şiilik, belli bir cepheleşmeye işaret eder. Davetçi hangi çapta etkisi olursa olsun, bin dört yüz senelik bir gruplaşmayı önleyemez. İnsanlık Şiiliği hiçbir zaman tarihe gömemez. Üzerinden asırlar geçmiş, devletler kurup yıkılmış bir oluşum bu. Akidesi kökleşmiş, kendi kütüphanesi oluşmuş ve Kur'an'a dahi farklı gözle bakabilen bir teşekkül. Dün davet yoluna çıkmış ve bugün Şiiliği ıslah etme projeleri geliştirene bile bile kendini harcadığından başka tespit yapamayız.

Ülkemiz ve dünyada faaliyet gösteren çok sayıda davetçiyi tanıyorum; ilk çıkışlarındaki tavırlarıyla mevcut durumlarını kıyas ettiğimizde, Müslümanlar'ın çetrefilli konularıyla uğraşanlar meşhur

olmuşlardır ama insan yetiştirememişlerdir. Aileler onlar sayesinde ıslah olmamıştır. Ramazan davulcusu gibi gürültü yapıp gitmişlerdir. Davetçinin hedefi, kıyamet günü bir grup insanla Allah'ın huzuruna gelip yanındaki insanların hidayetinin kendi eliyle olduğunu ispat etmek olmalıdır. Büyük bir kalabalığı gösterip davetçinin açtığı çığırda namaza başladıklarını, oruç tuttuklarını söylediğinde melekler; işte o zaman kazanç hâlinedir davetçi –kafalarını karıştırdığı kimseler kazanç olmaz.

Müslümanlar'ın arasında bu tip konuları sürekli gündeme getirenler sonunda şöhrete ulaşıyorlar ama iz bırakamıyorlar. Bizim yirmili yaşlarımızda ramazan ayının ilk ve son günlerinde hilâle bakmak konusu mutlaka gündeme gelirdi –artık oruç tutmamak önemli görülmediği için bu konu da gündemden düştü.

Pek çok hoca efendi, Suudi Arabistan'a bu konuda asla uyulamayacağını söyler ama başka hocalar da laik devletin düzenine uymamak konusunda sloganlar üretir, 'düzene uyma harama batma' derlerdi. Birine 'laik oruç' denirdi, diğerleri de ötekilere 'vahhabi oruç' derlerdi.

Oruç aynı. Orucu kabul eden-etmeyen Allah. Müslüman ise kalkıp bir başkasının orucunu damgalıyor.

Bu tartışmalara giren hocalar sahneden ayrıldı ve pek çok Müslüman'a oruç bozdurdular sonuç olarak. Oruç yine ortada kaldı. Her iki tarafın da niyetleri temizse ecirlerini Allah'tan alırlar ama iyi düşünmeden davranmışlarsa birçok insanın midelerini ve zihnini bulandırarak ayrıldılar dünyadan. Ramazanda bile birleşemeyen bir ümmetten ne hayır gelir diye düşünülmesine yol açtılar.

Ramazan günü milyonlarca insanın oruç tutmadığı bir yerde bu tip konularla uğraşmaya bir davetçinin vakti olamaz. Yüz binlerce genç, o gün imtihanı olduğu, tatile gittiği gerekçesiyle ramazan orucunu yiyor. Elbette hilâle bakılıp oruç tutulması önemlidir, zira şeriatımızın bir meselesidir bu. Ama ramazan günü otuz yaşında bir delikanlının bir büfede açık açık yemek yemesinden daha mı önemli?

Davetçinin, konuşacağı konularda bir öncelik sıralaması yapması illa gereklidir ama önemli bir notu da zihnimize yerleştirmeliyiz: Şeriatımıza ait olup önemsiz denebilecek tek bir virgül dahi yoktur, değil bir cümle. Yeter ki bir konu şeriatımıza dâhil olsun. Öncelikliler, önemliler veya ikinci dereceden konular olarak kendi içinde ayırabiliriz. Zira Allah Teâlâ dahi farz ve nafil olarak ayırmıştır. Bizim kastımız, dinin kendi içindeki sıralamalar konusundadır –yoksa beşer olarak hâşâ bir şeyin nafil veya farz olduğunu söylemek değil.

Sabah namazının bir buçuk saatlik vakti var, bu iş o süre içinde yapılabilir. Bir genç var ki Kur'an'dan sadece namaz kılmaya yetecek kadar okuyabiliyor ve hatim yapmıyor. Bir başkası da var ki sabah namazı kılmıyor. Kur'an'dan gün içinde beş sayfa okumayanın cehennemlik olacağına dair bir bilgimiz var mı? Yok. Yarın da öğrenebilir fazla okumayı. Fatiha'yı bilmesi onu cehennemden kurtarır.

Bu manzaranın olduğu bir yerde davetçi, gençlerle oturup sabah namazını mı öğretmeli onlara yoksa Kur'an okumayı mı ilerletmeli? Kur'an'ın önemsiz olduğunu hiçbir Müslüman söyleyemez. Ama onun bir buçuk saatlik limiti yok. İfade etmeye çalıştığımız nokta burasıdır.

Müslümanlar kıyamet günü davetçilerin yakalarına yapışıp "cehenneme girmemizi önleyecek şeyleri bize niye öğretmediniz de şu menkıbeyle bu hikâyeyle ömrümüzü geçirdiniz" diyeceklerdir.

Dikkat edilecek bir başka kural şudur: Davetçinin gündemi sabit olmalıdır, magazinci değildir davetçi. Magazinle kastımız, gazetelerde neyin çıktığı üzerinden yürüyen gündemlerdir. Dünyada iyi olarak ne olup bittiğinden haberdar olmak ve o gündemden etkilenmek doğaldır ama gazete başlıklarını toplayıp kendine mevzu edinmez, sabit değerler üzerinden yürür.

Bu çalışma planımız bir saatlik bir oturumda yapılacak gözlemlerde de günler sürecektir toplantı ve müzakerelerde de daha büyük ölçekte geçerlidir.

Mesela tevhit konusuyla ilgilenir. Bir programa dâhil olduğunda dikkat edilecek ilk konu budur. Dâhiliye doktoruna gittiğinizde vücudunuzun belli bir yerini gösterirsiniz, nöroloji kafanızla ilgilidir. Bu branş dışında ilgilenmez sizinle. Çocuk doktoru ise bütün branşlardan anlayan kimsedir. Çünkü on beş yaşından sonrakiler için doktorlar branşlara ayrılır ama bir çocuk için tek doktor vardır; göz doktoruna gidilecekse de çocuk doktoru gönderir.

Çocuk doktoruna gitmiş bebeklere bakınız, doktor bir poşeti sallar gibi oynar çocukla. Muayene ediyor öyle. Bunu, çocuğun niye ağladığını ve neresinin ağrıdığını anlayabilmek için yapıyormuş. Davetçi de çocuk doktoruna benzer. Sözelimi bir salona girdiğinde baktığı şey orada acil olanın ne olduğudur. Tevhidin yani 'lâilâheillallah Muhammedun Resûlullah' demek zorunda olduğumuzu kavramanın oturmadığı bir toplumda 'sünnet olduğu için' sakalın önemi anlatılır mı?

Önüne getirilen bir çocuğun orasını burasını elleyen doktor gibi, davetçi, önündekilerin eksikliğini test edecek. İlk test de iman üzerinden olmalıdır: Karşımızdakilerin tevhit şuuru var mı? Şirk kol geziyorsa o mahallede, ilk işlenecek konu da Allah'a iman olmalıdır.

Bunu tespit edemeyen hoca efendilerin ümmetimize zarar verdiği ortadadır. Daha farz nedir bilmeyenlere Peygamber'imiz aleyhisselamın sünnetidir diye sakal niye anlatılsın?

Sonra gelecek mesele, Kur'an'a ve sünnet-i seniyyeye teslimiyet olup olmadığıdır. Çünkü karşımızdaki insanı ikna edebilmek için "Allah diyor ki" ve "Buhari'deki hadiste geçiyor ki" demek lazım; adam Allah sözünü ve Peygamber sünnetini bilmiyorsa ne anlatılacak? Ana trafodan elektrik gelmezken kapı kenarındaki düğmeyle lambamızı yakmaya çalışmak gibidir bu.

İnsanlık ve ahlâk da davetçinin sürekli ve sabit konularındandır. Bu ikisinin bulunmadığı bir toplum veya grupta din de gelişemez, taşa atılmış tohum gibi kalır. İslam insanlık arar, bulamadığında da ortaya çıkmaz. İslam'ın kendini ortaya çıkarmadığı yerde de sürekli İslam'ı bağırırız ama ortada İslam yoktur.

İnsanlık ve ahlak gündemimizi oluşturacağız, bu ikisinde sorunsuzluk ispatı yapacağız ardından. Hizmet edeceğimiz toplumu da insanlık ve ahlak karakterinde güçlü hâle getireceğiz. Allah'ın izniyle de iyi insanlar ve dolayısıyla iyi Müslümanlar yetişmiş olacak.

Davetçiler için bir başka acil konu da ilmihâldir. Derin ve geniş fıkıh meselelerinin belki caiz olmadığı bile söylenebilir, davetçi tarafından gündeme getirilmesinin. Acil olan ilmihâl konularıdır. Çünkü ilme merakı olmayan birinin İslam'ın derin meselelerini, yüzyıllar önce uygulanmış ama bugün yer bulunmayan konuları öğrenmesi zarardır hatta. İlmihâldir acil olan ve davetçinin gündeminde sürekli durması gereken.

Dünyadaki mevcut durumu anlamaya çalışmak, olumlu-olumsuz gelişmeleri izlemek de davetçinin görevidir. Yirmi tane haber sitesi izlemez davetçi, zira vakit alır. Ama haberlerin içeriğine vâkif olmalıdır. Yemen'de neler olduğunu bilmelidir; Müslümanlar'ın da içinde bulunduğu bir facia yaşandığını ana hatlarıyla bilecek kadar.

Dünya olaylarını bilmeyen insan, kış günü dondurma ve yaz günü de salep satmaya çalışan pastaneci durumuna düşebilir. Piyasayı kollamalı, insanların neyle meşgul olduklarını ayrıntılarıyla değilse de genel olarak bilmelidir. Muvaffakiyete böyle ulaşabilir.

Cemaatleşme, bir arada olma ve bir aradalığın külfetlerine katlanma eğitimi veren ve bunu ispat eden kimse olmak da davetçinin sürekli gündemlerindedir. Bunu beceremediği, gruplaşma ve parçalanmayı önleyemediği ya da bunun için çalışmadığı zaman İslam'ın temel emirlerinden birini yerine getirmeyen kimse durumunda olacaktır.

Her zaman külfetsiz ve sıkıntısız olmalıdır davetçi. Bir bina inşa edilmesini ve orada sohbetler yapmayı istemez. Bir ağacın altı yeterlidir birkaç hadis okumak için. On katlı lüks bir yurt yapmak davetçinin işi

değildir. Ümmetin eğitimci kadrosu uğraşsın o işle. O yurt yapılarına kadar helak olacak insanların hesabını veremez davetçi.

Sokak, cadde, caminin bahçesi, çay ocağı... her yeri değerlendirmelidir davetçi. Masasında yurt, okul, konferans salonu projeleri olanlar, Nasreddin Hoca'nın ölme eşeğim ölme fikrini andırırlar. Davetçi otu bulur ve eşeğini öldürmez.

Başarılı bir davetçi, mükemmel bir ziyafeti kabul etmez. Davete icabet eder zira sünnettir, hazırlığı iki gün sürmüş bir davet ise davetçinin kimliğine hakarettir. Mükellef bir sofrada fotoğraf da çekilmemelidir. Bu adeta 'din memuru' gibi iş yaptığının belgesi olarak kullanılabilir. Hatta insanların dört gözle izlediği bir ortamda sofradan azıcık bir şey yiyerek kalkılmalı, gerekiyorsa eve gidildikten sonra sofraya oturup yenilmelidir.

Çünkü sen midelerin kölesi olunmamasını öğütleyeceksin, midenin köpeği olduğunu gösterdikten sonra bu sadece komik olur ve fatura da dine kesilir insanlar tarafından. Mümkün olduğunca insanlarla sofraya oturmamak, lüks otellerde kalmamak gerekiyor. Bunlar haram olmayabilir ama izlenen biri olmak bunu gerektiriyor.

Davetçi, kütüphanesiyle dolaşan biridir. Bu şu demek: İlim heyecanı bittiği zaman davetçi de bitmiş demektir. On beş sene önce ilahiyat fakültesi veya medreseden mezun olup yola koyulduğunu farz edelim; geçen zamanda okuduğun kitapların listesini istediğimizde en son medresede okuduklarını gösteriyorsan, bu davetçilik değil davetle oyalanmaktır. Davetçi, hayatı boyunca yemeğe vakit bulduğu gibi okumaya da bulmalıdır.

Dünya tamamen teknolojiyle donatıldı. Altmış yaşında bir hoca efendiyi dinlediğinizde duyduğunuz örnekler yüzlerce yıl önce yazılmış kitaplardan alınmış oluyorsa bu, dine gereksiz yere ödetilmiş fatura demektir ve bu zulmü yapan da Allah katında mesuldür. En son okuduğu kitap sorulduğunda yetmiş iki saatten öncesini zikredemez, günlerce kitapsız kalamaz davetçi. Bilgi eskir ve bilgilenme yeni tutulmalıdır.

Okuduğu kitaptan yeni bir kitap çıkarmak da davetçinin özelliği olmalıdır. Ve davetçi bir Müslüman'ın, okuduğu kitabın kenarına aldığı notları okuduğumuzda yeni bir şeyler öğrenebilmeliyiz. Bu da gösterir ki okumak ile kastettiğimiz, roman okumak değil ilmî meseleleri içeren okumalardır.

Modern zamanın getirdiği ve kitapla da ilgili olan tabirleri bilmelidir: Mesela pdf'nin ne olduğunu.

Kitap okuma ve ilim edinme aşkı devam etmediği sürece köhneleşmek kaçınılmazdır ve köhnenin verecekleri de azdır.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.